BUITENBAND

Orgaan van de Verening van Gepensioneerden ANWB

Vijftiende jaargang
september 1995
Verschijnt 4 x per jaar

Redactie
Tine den Boer
Gerda Borsje
Jan Korstjens (eindred.)
Puck de Rover
Harry de Vré

Vaste medewerkers
Bram Roozendaal
Mario Wijnvoord

Produktie
Zet- en drukwerk
Den Haag Offset B.V.

Bestuur VG-ANWB
mevr. J.Dorpema-Harmsen, voorzitter
W.A. Rombout, vice-voorzitter
mevr. H. Brehler, secretaris
mevr. G.N. Borsje, 2e secretaris
mevr. J.M. Voorwerk-Jonkman, penningmeester
A.C.H. Dona, lid

Secretariaat
Mgr. Bekkerslaan 821
2286 EJ Rijswijk
Tel. 070 - 393 87 19

Postrekening
t.n.v. Penningmeester VG-ANWB
onder nr. 3816027

Kopij voor decembernummer
Inzenden uiterlijk 1 november 1995
naar redactie-secretariaat:
mevr. F.J. Noordervliet
P. Gabrielstraat 17
2596 VA Den Haag
Tel. 070 - 324 74 33

"Buigend Riet"

Vijftig jaar geleden, op 15 augustus, doofde het licht in het Land van de Rijzende Zon; Japan capituleerde.
Een bekende, gepensioneerde, ANWB-er werd op 15 september in Mantsjoerije door de Russen bevrijd. Voorbij de strijd op Java, de Birma-Siam-spoorweg, de 5000 km zeereis naar Japan. Hij schreef zijn boek "Buigend Riet", een dagboek dat perspectief biedt. Verschenen: medio augustus jl.

Otterloo ... en verder ...

"De Wet-van-Otterloo noodzaakt tot verbeteringen van de Ziekenfondswet" – dat concluderen de ouderenbonden en het OVGO, waarbij de VG-ANWB is aangesloten.
Zij hebben hun ervaringen kenbaar gemaakt aan de Ziekenfondsraad en oplossingen voor de belangrijkste problemen voorgesteld. De hoofddoelstelling van de wet is bereikt. Maar rondom het Haagse Binnenhof moet men nog eens nadenken over de financiële onderbouwing van de wet.

Meer leden gevraagd

De VG-ANWB telt bijna 500 leden. Daar kun je best tevreden over zijn; zeker in vergelijking met de meeste andere verenigingen van gepensioneerden. Grote vaderlandse multinationals halen die procentuele ledendichtheid op geen stukken na. Maar als je groter wilt blijven groeien moet je aan ledenwerving blijven doen, net als de ANWB.
Kijk uw eigen vrienden- en kennissenkring uit uw ANWB-tijd eens rond!

ANWB

Pensioen Privé

De liefde is het kind van de vrijheid en nooit de telg van de overheersing! (Erich Fromm)

Wim en Elly van Dijk

Hij ontmoette Elly op een contactadres in Soestduinen tijdens het vervullen van zijn militaire dienstplicht. Zij zat nog op school. Maar oude liefde roest niet en na vijf jaar stapten zij in het huwelijksbootje. Wim werkte inmiddels vanaf 1953 bij de Wegenwacht en Elly was onderwijzeres. Een huis met een rozentuin was in die tijd "Hét Dróómbééld voor alle jonggehuwden. Inventiviteit is een Wegenwacht echter niet vreemd en in een zeer provisorisch huisje in Nieuw-Loosdrecht kon worden gestart. Met ogen en oren open kon na een jaar een huis in Hilversum worden betrokken. Aangezien bewegen een Wegenwacht in het bloed zit, werd er weer naar Haarlem verhuisd en vandaar naar Wassenaar; een plaats op stand zou Ollie B. Bommel zeggen.
Na zijn start bij de Wegenwacht in 1953 ging Wim aan het werk als keurmeester; eerst op een technomobil en toen in een keuringsstation in Haarlem. Maar afwisseling van spijs doet eten en dus ging Wim naar Technische Opleidingen. Na het vertrek van de heer Van Dijkhuizen werd hij chef en bleef dit tot op het moment van vertrek bij de ANWB.
Zijn vrouw Elly is bij het onderwijs werkzaam gebleven behalve in de periode dat de vijf kinderen, die zij samen hebben, haar aandacht vroegen. Elly werkt nog steeds bij het onderwijs en ook Wim is nog zeer actief en moeilijk te pakken te krijgen. Hij werkt aan zijn vijfde huis in Drachtstercompagnie. Zodra Elly met de VUT is, hopen zij zich voorgoed op het "landgoed" in Friesland terug te trekken.
Het 40-jarig huwelijk wordt gevierd met familie, kinderen en kleinkinderen. De "aanhang", zoals Wim zegt, bestaat inmiddels uit zestien personen. Reuze gezellig! Zij allen hebben voor het Bruidspaar een verrassing in petto. En last but not least gaat het paar op de tweede huwelijksreis naar het buitenland. Voor de toekomst het allerbeste in het hoge noorden; wij hopen op blijvend contact.

Personalia

Nieuwe leden
De volgende leden heten wij van harte welkom: J.F. Bakker, Dorpsstraat 38, Terschelling; A. Bongers, Schoonenburglaan 26, Nieuw-Lekkerland; Mevr. P.A.A.M. Dankers, Nic. Beetsstraat 27, Eindhoven; N.A. Diederix, Ieplaan 54, Den Haag; Mevr. J.G.M. Diekman, Goudenregenstraat 6, Den Haag; G.J. Dikstaal, Ir. v.d. Sluijsplantsoen 88, Den Haag; J.H. Dijkman, Nieuwendijk 19, Woerden; G. Fokkema, Hammerskjoldstraat 23, Groningen; J. v.d. Geest, Lote I-Moliao, Lagos/Algarve; J. de Jong, Jachthondenstraat 41, Creil NOP; Mevr. E.J. Kist-Nieuwland, Zwedenburg 7, Den Haag; Mevr. F.C. Kooiman, Harderwijkstraat 312, Den Haag; Mevr. C. Th. Mikde Wolf, Thorbeckelaan 344a, Den Haag; A. Moed, Canopus 32, Hoogeveen; Mevr. R.J.J. Smit, Boerhavelaan 36, Doetinchem. G. v.d. Wal, Noed 4, St. Nicolaasga; L.P.W. de Wals, Glanerbrugstraat 40, Glane; A.H.M. van Zandvoort, Rossenberglaan 2, Leusden.

Overleden
J.W.H. Rust, receptionist, op 8 juni jl., Voorburg; Mevr. W.A. Weijn-Berenschot, weduwe van G.J. Weijn, wegenwacht op 30 juni jl., Apeldoorn.

Jan en Maria De Craen-Belgers

Beiden zijn afkomstig uit Brabant en pas in de Hofstad wist Amor ze bij elkaar te brengen. Jan kwam in 1945 als militair vanuit Eindhoven naar het Ministerie van Oorlog. In 1948 bleef hij als burger-ambtenaar bij hetzelfde ministerie werkzaam.
In 1949 kreeg Maria een baan bij het Ministerie van Oorlog en zij verhuisde vanuit Tilburg naar het Haagje.
Zij leerden elkaar kennen aan de "trog" – de mess – van het ministerie gevestigd in de toenmalige Dierentuin.
Het vrouwelijk personeel van het ministerie was ondergebracht in het later afgebroken Kolpingshuis aan de Z.O. Buitensingel, thans Boomsluiterskade. De mannen zaten in het HTO aan de Rijswijkseweg. In de eetzaal vormden zich al snel groepjes en daar ze allen in hetzelfde schuitje zaten en allen weinig geld hadden, werd de gezelligheid onder elkaar gezocht. De dagelijkse route naar het werk werd wandelend afgelegd – HTO via het Kolpingshuis naar de Dierentuin. Op zondag –

na de kerk – één kopje koffie drinken in de Bock-Harrisons in de Spuistraat. Dat kon je je net veroorloven. Ook zonder veel geld en zonder kaarsenluchters weet Amor harten samen te binden. Zoals bij alle bruidsparen uit die tijd was het wachten geblazen bij het vinden van een woning; 21 september 1955 was het zover en werden zij in de echt verbonden. Dat betekende voor Maria wel dat zij bij het ministerie ontslag moest nemen; zo waren de regels toendertijd.
In 1959 kwam Maria via een uitzendbureau in dienst bij de ANWB in de Parkstraat en wel bij de afdeling Debiteuren. Toen de ANWB verhuisde naar de Wassenaarseweg kreeg ze een vaste aanstelling en bleef op haar afdeling. Op 31 augustus 1982 ging Maria met pensioen. Het afscheid dat haar en haar man toen is aangeboden geldt nog steeds als één der hoogtepunten uit haar ANWB-tijd. Maria is nu alweer 13 jaar met pensioen maar denkt nog steeds met plezier aan de ANWB-tijd terug. De belangstelling die de ANWB via de VG-ANWB voor haar oud-medewerkers/sters toont, ervaart zij als hartverwarmend. Zelf zegt ze dat haar werk weliswaar niet spectaculair was maar haar grote voldoening gaf. Maar wat is spectaculair; zonder elk klein radertje in het grote netwerk van de ANWB komt er van het zogenaamde spectaculaire niets terecht.
Het feest wordt natuurlijk groots gevierd in Brabant met de familie. Als je uit Brabant komt, kun je best leven in Den Haag maar Brabant blijft in je hart en altijd belangrijk.
Wij wensen het bruidspaar een fijne dag toe en nog veel gelukkige jaren.

FRANKJE

Niet Bloemhuizen, telefonisch verkeerd overgekomen voor het juni-nummer, maar Henny en Loek Nijssen-Bloemheuvel waren op 13 juni jl. 40 jaar getrouwd.

Kerstpakket ... thuis ...?

Bent u thuis ... omstreeks medio december a.s.?
Het is een voortijdige vraag, maar geen voorbarige.
Als in de komende maanden duidelijk wordt dat u er in de tweede helft van december nog-even-tussenuit gaat, stuur dan een berichtje naar het VG-ANWB-secretariaat, mevr. H. Brehler, Mgr. Bekkerslaan 821, 2286 EJ Rijswijk. Dan komt de kerstpakketbezorger niet tevergeefs aan uw deur en wordt het pakket voor u bewaard.

Buiten Post

Op de Zomerkade!

Begin maart jl. moest Jan Koens met hevige hartklachten naar het ziekenhuis, onmiddellijk aan de monitor, hartstilstand.
Gelukkig was hij op onze excursie naar het Zuiderzee-museum weer present. "Terug op de Zomerkade", zei hij, laconiek als altijd, maar natuurlijk ook dankbaar.

Jan Koens:
"Er was ruim voldoende reden voor enige zorg ten aanzien van mijn welzijn, doch de heer Hein – en ik doel dan niet op Albert, maar op die Magere – vond mij kennelijk nog niet rijp voor de grote reis."
"Wat Jet en ik de afgelopen periode ervaren hebben aan belangstelling, aan brieven en kaarten, aan bloemen en fruit, heeft mij letterlijk in verlegenheid gebracht. Dat ik bij zó veel mensen, zó intens onderwerp was van bezorgdheid kon ik eenvoudigweg niet bevatten. De wetenschap dat dus al die mensen wel van mij moesten houden, was volstrekt een openbaring voor mij. Ik was er door verbijsterd en het maakte mij sprakeloos."
"Wat ik van die weldadige warmte heb opgestoken is, dat er voor mijzelf nogal wat ruimte is om te groeien in hartelijkheid en belangstelling voor de ander. En daar moest ik dan maar eens mee beginnen."
"Voor nu alvast: onuitsprekelijk veel dank voor je/jullie dierbare reacties."

Jan Koens

Fijne dag, 11 mei

Hulde aan de organisatoren van onze excursie op 11 mei jl. Ik heb erg genoten en ik denk dat we allemaal een heel fijne dag hebben gehad.

Miep Schmitz

Een "Delta-plan" voor de AOW

"De PvdA maakt zich op voor een AOW-roadshow door het land" – kondigde Elsevier in mei jl. aan. Van Zijl, de secretaris van de PvdA-fractie in de Tweede Kamer belooft in november a.s. een grote conferentie: "bij de bespreking van de begroting van Sociale Zaken in december a.s. willen wij spijkers met koppen slaan." In de brochure die "de brede maatschappelijke discussie" moet structureren worden drie maatregelen besproken:
- het verhogen van de pensioengerechtigde leeftijd van 65 naar 67 jaar;
- het aanleggen van een schommelfonds, een spaarpot;
- het heffen van AOW-premie op het inkomen van ouderen met pensioen.

Deze oplossingen zijn door de politieke partijen geopperd nadat PvdA-fractieleider Wallage op 1 mei opriep tot het debat en de spoedige besluitvorming: "wij verbloemen niet dat draagvlakverbreding onze voorkeur heeft, maar wij willen een open debat", aldus Van Zijl. Hij vroeg de wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid de gevolgen van de drie oplossingen voor de AOW door te rekenen.
Vergelijking tussen de drie maatregelen zou leren dat het heffen van AOW-premie op het pensioeninkomen van ouderen de stijging van de AOW-premie het best beperkt, zowel in het goedkope als in het dure scenario. Daarover zal het dus gaan in de komende maanden. Het scenario: volledig welvaartsvaste AOW. En het goedkope scenario, de AOW volgt de CAO-lonen.

In het juni-nummer van OVGO-Nieuws (de VG-ANWB is aangesloten bij het OVGO, overlegorgaan van verenigingen van gepensioneerden van ondernemingen) pleit bestuurs-secretaris drs. D. den Hoedt voor een Delta-plan voor de AOW. Het is vooralsnog een persoonlijk standpunt. Gelet op de komende politieke discussies achten wij de zienswijze van Den Hoedt van informatieve betekenis.

Den Hoedt: "Met grote hardnekkigheid dragen politici "oplossingen" aan voor het komende probleem van de AOW. Omdat er uiteraard niet zoveel mogelijkheden zijn, komt men nog steeds weer met dezelfde ideeën aandragen. Meestal wordt ook bepleit om maar meteen met bezuinigingen te beginnen, dat is dan mooi meegenomen om geheel andere problemen, die vandaag aan de orde zijn, tegelijk op te lossen.

Recent heeft de ANBO een brochure uitgebracht met een pleidooi over de hernieuwde koppeling van de AOW aan de loonontwikkeling. Ook de sociaal-economische commissie van het OVGO werkt aan dit onderwerp met de bedoeling om tot keuzes voor de toekomst te komen.
Inmiddels wordt de AOW in 1996 "gekoppeld" en daarna weer niet meer of slechts gedeeltelijk. Indien we nog enkele jaren zo doorgaan is de koopkracht van de AOW zodanig uitgehold, dat ongetwijfeld iemand wel afschaffing van de AOW zal bepleiten. Het is dus de hoogste tijd om nu eindelijk eens echt goede afspraken te gaan maken.
Soms brengen politici die moed op. Bij de grote dijkdoorbraken bijvoorbeeld. En weer, toen de rivierdijken in gevaar waren. Het kan dus blijkbaar. Een afspraak, waarbij grote bedragen in het geding zijn en die zich tot ver voorbij de levensduur van dit kabinet uitstrekt.
Liever dan dat jaar in jaar uit met de AOW wordt rondgehannest een vaste afspraak voor vele jaren.
Zonder offers zal dat wel niet gaan. Je zou dan kunnen denken aan een geheel losmaken van de AOW van de loonontwikkeling. Gewoon een (fatsoenlijke) index voor de kosten van levensonderhoud, maar die dan wel ieder jaar.
"We missen dan wel de welvaartsstijging, vandaar dat ik wil beklemtonen, dat ik dit artikel geheel op persoonlijke titel heb geschreven. Uiteraard wel met de hoop op reacties. Als dan minimumloon en uitkeringen ook nog los van elkaar worden gemaakt, wordt het misschien mogelijk om doelmatige politieke beslissingen te nemen."

D. den Hoedt

West-Fries,

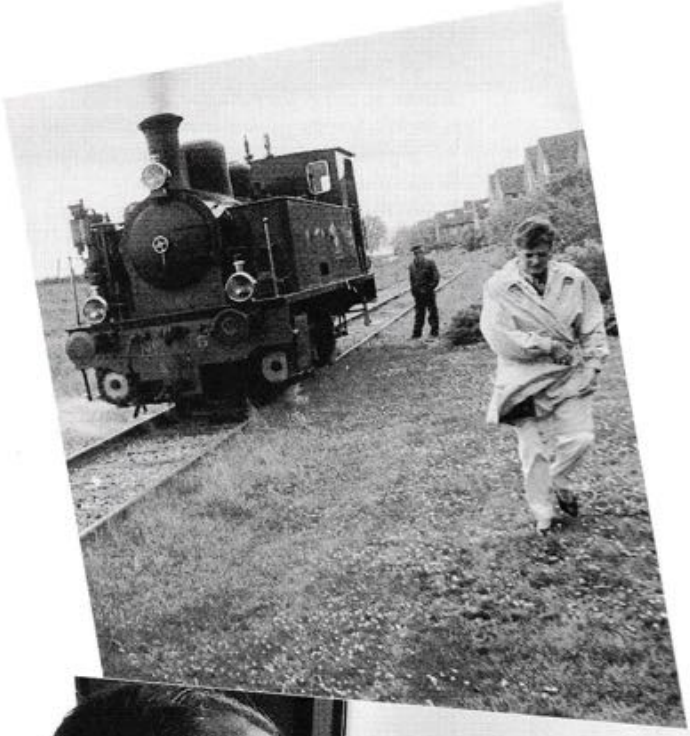

Water was er aanvankelijk ook te land. Huiverend beklommen honderdzeventig deelnemers van de VG-ANWB-excursie op 11 mei jl. de stoomtram in Hoorn. Vrijwel onmiddellijk besloegen alle ramen. Het Westfriese land had de "uitstraling" van een zwart-wit-TV uit de vijftiger jaren. Op het voorbalcon van de trein-tram trotseerden pensio-macho's de striemende regen en ijzige koude. Maar binnen werd koffie geschonken. "Een opgewekt gezelschap bij dit weer" constateerde de conductrice.
In het oude Zuiderzee-stadje Medemblik scheen de zon, het werd al beter. En op het luxueuze passagiersschip naar Enkhuizen genoot iedereen van het wijde IJsselmeer met korte golfslag en de bijna oneindige koepel van blauwe lucht en snelle witte wolken. In het Zuiderzeemuseum begon de zonnige zomer. Ideaal om te wandelen langs de honderddertig woningen, werkplaatsen en winkels die eertijds rondom de Zuiderzee stonden en nu de herinneringen aan goede en barre tijden levendig houden.
Het werd weer een excursie waarbij de vaste kern van de excursiegangers nieuwe gepensioneerden ontdekte, die zich onmiddellijk thuisvoelden. Dit "heeft ook een functie" op dit

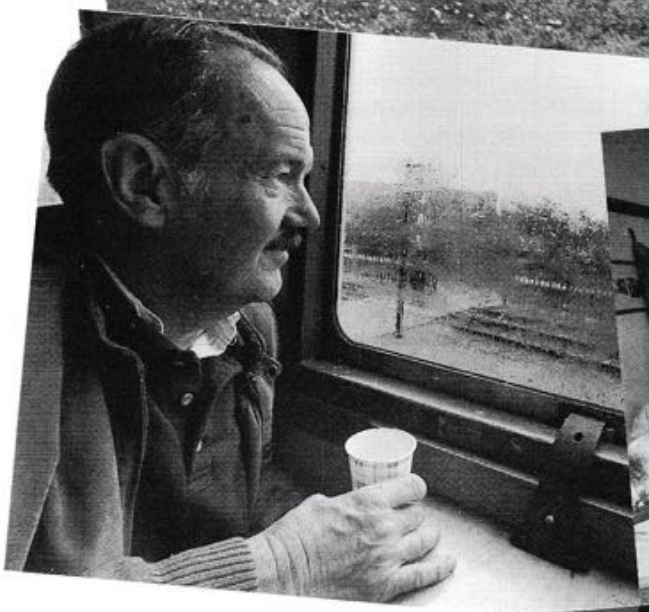

te land en te water

soort verenigingsdagen en je hoort nogeens wat als jonggepensioneerde over je nieuwe status, je pensioen, de troubles met de wet van Otterloo en de AOW. Bestuursleden van onze vereniging zijn direct aanspreekbaar en voor het bestuur is het van belang de wensen van de leden te ervaren.
Overigens: onze vereniging doet krachtig aan ledenwerving. Een sterke vereniging – ook getalsmatig! – is stimulerend voor de behartiging van de belangen van de leden. Daarom werd het juni-nummer van de Buitenband, met een doelstellingenbrief van de voorzitter, naar bijna tweehonderd potentiële leden gezonden. Enkele tientallen nieuwe leden hebben zich gemeld. Maar méér leden zijn dringend welkom. Misschien kunt u, persoonlijk, in uw eigen kring, leden winnen en aansporen deel te nemen aan de volgende jaarlijkse excursie. Die wordt in augustus '96 gepland, de datum hoort u tijdig.
Aan het diner in Blokker werd deze excursie met een nieuw record-aantal deelnemers besloten.
Records zijn er om overtroffen te worden, in augustus a.s.

Foto's: Harry de Vré

"Buigend Riet"

Dagboek in Oost-Azië

Begin maart 1942 was Backer 1e luitenant van de Cavalerie van het KNIL, aan de noordkust van Java bij Cheribon. Met dertig militairen beschikte hij over gepantserde scoutcars en de eerste Amerikaanse jeeps.

Toen de Japanners aan land kwamen, was de geallieerde luchtmacht al uitgeschakeld. De strijd om Java was gauw beslecht. Backer en zijn mannen trokken zich terug op Bandoeng. Het KNIL capituleerde op 9 maart 1942.

Na krijgsgevangenschap in Tjilatjap en Tandjong Priok werd hij op transport gesteld naar Thailand om aan de Birma-Siam-spoorweg te werken.
'BUIGEND RIET' begint op de rede van Singapore, bestemming Moji in Japan. Bij Osaka werken de krijgsgevangenen aan de haven en later in Kyusha in de mijnen. Met een aantal geallieerde officieren werd hij vervolgens naar Mantsjoerije vervoerd waar hij begin september 1945 door de Russen werd bevrijd.

Hij bleef in Indië. Werd op Morotai geplaatst waar hij militairen opleidde en verscheepte naar verschillende eilanden. Daarna ging hij terug, naar Java en Nederland. In 1948 werd hij met een eskadron huzaren uitgezonden naar Java. Na de soevereiniteitsoverdracht keerden zijn vrouw Rudo Backer-Swart, hun dochter Anne Mieke en hij terug naar Nederland. Na verschillende functies bij de generale staf te hebben vervuld, wisselde de inmiddels tot luitenant-kolonel opgeklommen Backer zijn tuniek voor het burgerpak, om directeur en plv. hoofddirecteur ANWB te worden (1965-1978).

Na zijn pensionering was hij voorzitter van het Wereld-Natuurfonds en bezocht hij in deze functie meermalen belangrijke natuurprojecten in Indonesië waarbij zijn kennis van bevolking en land, en zijn sterke betrokkenheid bij de ontwikkelingen van Indonesië hem opnieuw de gelegenheid boden zijn stille, naar binnen gekeerde, idealen te vervullen. De cirkel was rond!

De omslag van 'Buigend Riet' licht toe: Dagboek van een krijgsgevangene in Japan en Mantsjoerije 1944-1945. Met de titel 'Buigend Riet' is het boek treffend gekarakteriseerd.
Na vier jaar krijgsgevangenschap op Java, Thailand aan de Birma-Siam-spoorweg, in Japan en Mantsjoerije doofde op 15 augustus 1945 in het Land van de Rijzende Zon het licht. De 28-jarige Nederlandse 1e luitenant keerde terug naar het toenmalige Nederlandse grondgebied, de Molukken, en werd commandant over het eiland Morotai, over Halmaheira, Ternate, Tidore en nog een aantal andere eilanden. Hij constateert over deze periode maart 1942-september 1945: 'Op Halmaheira waren de bordjes volledig verhangen. Het riet bleef buigen, zij het de andere kant op.'

'Buigend Riet' koos hij omdat buigen voor de Japanners een ingeworteld gebaar is. Zij doen dit niet alleen voor het altaar, de beeltenis van de keizer, maar ook voor hun meerderen en hun ouders. Backer: 'Maar riet bezit, ook al heeft het diep gebogen, de wonderbaarlijke kracht weer op te veren. Dat is het beeld dat ik heb overgehouden van de lotgenoten die de moed er in konden houden en die het hebben kunnen navertellen. Wie niet wilde, of niet meer kon buigen, knakte en vond een plaats op een van de erevelden in Oost-Azië. Aan hen zou ik dit boek willen opdragen.'

In zijn zomerse Wassenaarse tuin laat hij mij een klein bruin boekje zien. Met een elastiekje erom, anders vallen de blaadjes eruit. 'Dit boekje heb ik al die jaren bij me gedragen'. Gaat wat achterover zitten, glimlacht verontschuldigend en zegt: 'maar dat krijg je niet.' Dat stelde mij gerust.
'Waarom dan nu pas, na vijftig jaar 'Buigend Riet'?, vraag ik.
'Omdat ik nu een computer heb met een goede printer, fantastisch. Een idee van mijn zoon.'

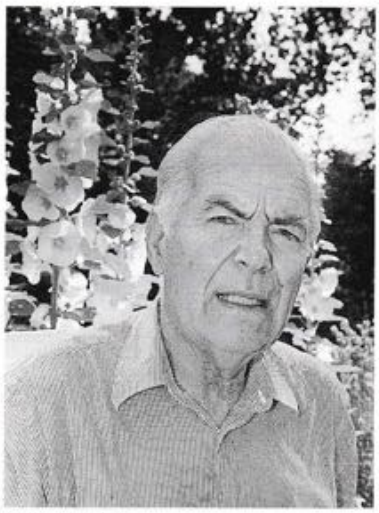

Dam Backer
(Fotopersburo Jos van Leeuwen)

Hij zwaait af naar zoon Peter en dochter Anne Mieke. Ik dring aan op het boek, toen nog in het manuscript-stadium, 218 drukklare A4-pagina's. Aarzelend zegt hij: 'Het komt uit omstreeks 15 augustus, want dan is het 50 jaar geleden dat Japan capituleerde. Misschien zijn er wel ANWB-gepensioneerden die toen in Indië of daaromtrent verbleven. Zou kunnen. Ach joh, er zijn al zoveel dagboeken.'
'Geef me het manuscript eens mee.'
'Dat ga je toch niet helemaal lezen.'
Ik heb het wel gedaan.

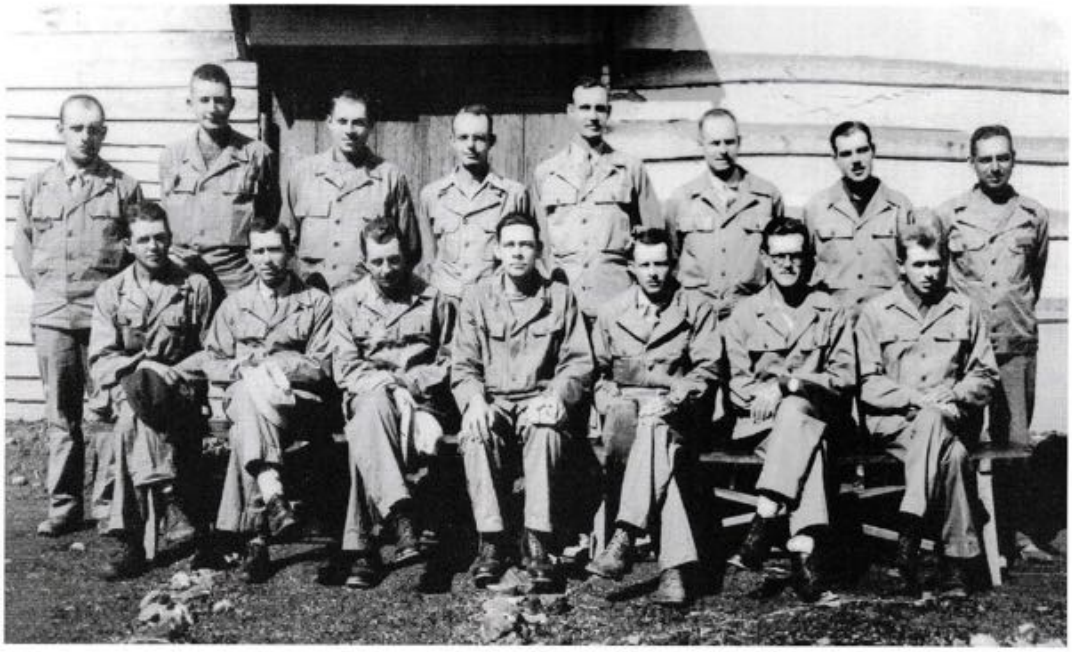

'Plotseling besloten de Japanners in het Tanagawa-kamp dat er een groepsfoto moest worden gemaakt. Waarom eigenlijk? Propaganda-doeleinden, geheime politie Kempetai? Wij kregen door het Rode Kruis verstrekte uniformen maar moesten die na de foto weer inleveren. Na veel gezeur mochten we ze houden.' Tweede rij, tweede van rechts: Dam Backer.

Singapore-Japan

'Buigend Riet' begint op de rede van Singapore, 2 juli 1944. De inscheping voor een zeereis die veertig dagen later en vijfduizend kilometer verder, zou eindigen in Moji, Japan. Backer had als 1e luitenant de leiding over 150 medegevangenen. Aan boord maakt hij zijn aantekeningen achter op de bladzijden van een oude bundel KNIL-formulieren. In Japan kocht hij van een lotgenoot voor enkele pakjes sigaretten een nog onbeschreven notitieboekje in pocket-formaat. 'Het bijhouden van dagboeken was door de Japanners verboden en werd zwaar gestraft.'

'Wij verkeerden volkomen in het onzekere over de situatie in Birma en India. Maar hoe stond het met de krachtsverhoudingen bij ons in de Pacific. Zou het gekkenwerk zijn wat de Japanners met ons uithaalden; al die krijgsgevangenen in een konvooi de 5000 km lange reis van Singapore naar de Japanse wateren te laten maken. Zou het schip, de Ume-Maru, een drijvende doodskist zijn. Liggen wij over een paar dagen allemaal op de bodem van de Stille Zuidzee, omdat het hier wemelt van de Amerikaanse duikboten. Zou de Amerikaanse vloot zich hebben hersteld van de klappen die de Jappen in 1942 uitdeelden. Wat was er in de Koraalzee gebeurd; volgens de Japanners zou daar een zeeslag zijn geleverd, in het voordeel van Japan. De Koraalzee ligt vlak bij Australië. Daarna was er een treffen bij Midway en dat ligt weer in de buurt van Pearl Harbour. Kregen de Amerikanen weer klop, of hebben ze daar juist gewonnen? Zo langzamerhand kregen wij de indruk dat Hirohito regeerde over de hele Pacific, en alles wat er bij hoorde.'

De volslagen eenzaamheid – in welke wereld leven wij, wie herinnert zich ons nog, in welke richting moeten onze families en geliefden aan ons denken – blijkt uit hetgeen Backer op 2 juli 1944 in zijn dagboek noteert: 'Stel dat Duitsland de Russen er onder zou krijgen en het zou de Duitsers ook gelukken op de Engelse kust te landen vóór Amerika zijn krachten zou kunnen ontplooien... dán zou Japan niet meer alleen zijn. Dan zouden de Duitsers door de Kaukasus en door het Nabije Oosten kunnen oprukken en de Engelsen in India in de rug aanvallen en zouden de Japanners aansluiting met de Duitsers krijgen, en dan... Dán hebben we wat in de krijgskunde een strategische omvatting wordt genoemd. Japan met Duitsland opererend op de binnenlijnen, doch strategisch gescheiden, zouden dan verenigd worden, zouden elkaar kunnen versterken en kunnen samenwerken om te bepalen waar ze gezamenlijk kunnen toeslaan. Hoewel... een week voor ons vertrek vingen we een bericht op over een geallieerde landing in Normandië. Geen versnippering van krachten. Eerst Duitsland en Italië, met alle vloten en luchtstrijdkrachten die ze bijeen kunnen brengen, en dan pas Japan. Wij waren in de Pacific gewoon nog niet aan de beurt. Er zou nog een lange oorlog in de Pacific nodig zijn om de Jap terug te dringen op zijn eigen grondgebied.'

Op de rede van Singapore begon op 2 juli 1944 de zeereis die veertig dagen later en vijfduizend kilometer verder eindigde in Japan, Moji.

Speedo, speedo

'In minder dan geen tijd hebben de Jappen ons onder voortdurend gebrul 'speedo, speedo' het ruim ingejaagd, een groot zwart hol.'

Vier dagen na het vertrek, ter hoogte van Miri op Borneo, begint Backer terwille van zijn 150 manschappen het contact met de commandant van de Ume-Maru, de Japanner Harimatsu, zorgvuldig op te bouwen. 'Gisteren vroeg ik of we niet meer te drinken kunnen krijgen. Dorst is eigenlijk erger dan honger.' Harimatsu wordt alleen maar kribbig. Ik had hem al gezegd dat het veel te benauwd was in het ruim en dat er daardoor steeds meer zieken zouden komen. Schouderophalend deed hij dat af met: 'Japanese soldier also sleep down.' Na drie dagen varen bepaalde hij dat wij in ploegen om de beurt mochten luchten.'

Het verkennen van de mogelijkheden was begonnen. Het spel moest subtiel worden gespeeld, met beheerste vasthoudendheid, je inlevend in de Japanse mentaliteit. Drie weken later kon er een hersengymnastiek-middag worden georganiseerd. Het werd een groot succes. Backer: 'De Jappen kwamen zo nu en dan kijken en wilden na afloop van mij weten wat we nu precies voor vragen hadden gesteld. Het speelde door mijn hoofd dat je met brood en spelen de mensheid best zoet kan houden. Nu het brood nog!'

Vuurlinie

Na 26 dagen varen bereiken zij Formosa, nu Taiwan. De oversteek van de Chinese kust naar het eiland verliep nogal onrustig. Schichtige Jappen holden steeds naar hun kanonnetje. Backer: 'Wij waren er nu wel van overtuigd dat het hier barst van de Amerikaanse onderzeeërs. Om de zes minuten werd de koers gewijzigd. Ons konvooi telde elf schepen, waarvan drie tankers die steeds in het midden waren geplaatst met de andere schepen er omheen. De Jap ziet de tankers dus als de belangrijkste schepen, en de schepen met de krijgsgevangenen zien ze meer als dekking voor de ben-

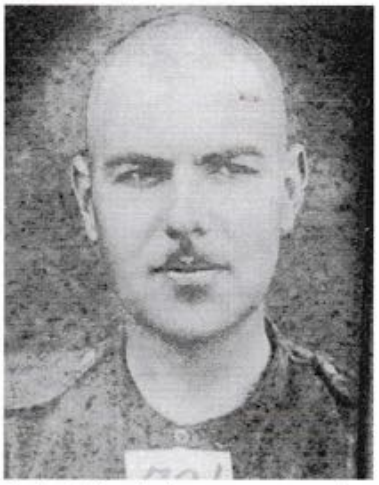

'In het Fukuoka-kamp moesten wij ons kaal laten knippen. Na de oorlog vonden lotgenoten mijn foto in een Japans archief.'

zine waar ze in Japan grote behoefte aan hebben. 's Nachts werd gebunkerd terwijl wij naar het ruim werden verbannen. Daarna vertrokken wij. Iedereen is blij dat we weer varen. Het is net of je bestaan op een stilliggend schip nog zinlozer is dan op een varend.'
'Van alles gaat er door mij heen, het hele gedicht van Saïdjah die niet weet waar hij zal sterven, in de zee, in een brandend huis, of in zijn eigen dessa. Waar het ook zal zijn, hij zal, als hij begraven is, niet horen dat Adinda over zijn graf loopt en met haar sarong het gras beroert. Maar ik moet op een andere manier gaan denken. In dit halfdonkere, bedompte, deinende hol, waar je alleen maar op je rug kan liggen, draaien mijn gedachten almaar in een kringetje rond; en het middelpunt ben ikzelf. Vooruit zien, dan maar.'

Japans 'leren'
Op 10 augustus 1944 komen zij aan in het land van de Rijzende Zon; in Moji op het noordelijkste puntje van het eiland Kyushu aan de straat van Shimonoseki. 'Toen we aan land stapten wisten we over de oorlog niet meer dan toen wij veertig dagen daarvoor in Singapore aan boord gingen. De geallieerden waren in noord-Frankrijk geland. Het beste bericht leek ons dat de Russen met een groot offensief de Duitsers hadden teruggeslagen, tot in Polen toe. Dit soort nieuws betekende voor ons een geweldige oppepper. De Japanse tolk Kobayashi vertelde ik dat ik graag Japans wilde leren. Hij kwam met een woordenboek en een grammatica aandragen. Al gauw begreep ik dat er nauwelijks talen bestaan die zo ingewikkeld zijn als Japans. In de kranten werd bij de onderschriften van foto's en kaartjes gebruik gemaakt van twee typen lettergrepen: Katagana en Hiragana. Hiragana was ontstaan door vereenvoudiging van Chinese karakters door vroegere Japanse monniken. Het wordt niet meer zoveel gebruikt, in tegenstelling tot het katagana waarin alle 'fremdwörter' worden aangegeven. Ik wierp me op het katagana. Een van mijn mannen, Hannes, zag mij zwoegen: 'Als u kranten wilt hebben, daar kan ik u aan helpen, de Japanners laten ze altijd rondslingeren. 's Avonds kon ik de jongens vertellen dat de Duitsers zich hadden teruggetrokken tot over de Nederlandse grens. En dat was goed nieuws!'

'Na de Japanse capitulatie en in afwachting van mijn nieuwe taken in Morotai liet ik in Manilla een foto maken. Natuurlijk in het beste-hemd-met-das, voor thuis in Holland.'

'Buigend Riet' beschrijft vervolgens het leven in het kamp en daarbuiten. Gericht op het overleven van Backer's commando. Eigen inzicht, inschatting van de mogelijkheden en kansen om het met z'n allen te halen, houden hem van minuut tot minuut bezig. Een aspect van leidinggeven, nu in Japanse krijgsgevangenschap, waar geen jurisprudentie voor bestond. Dat maakt 'Buigend Riet' ook nú, of misschien juist nú, zo interessant.
'Dikwijls heb met ik angst opgezien tegen het leven dat ik nu leid. Van commandanten zonder commando. Van redelijk fitte mannen die best nog iets kunnen maar waar niemand meer een beroep op doet. Het gevoel dat niemand je meer nodig heeft gaat overheersen.'

17 augustus 1945
'De Amerikaanse, Britse en Nederlandse senior-generaals zijn bij de Japanse commandant geroepen. De oorlog is afgelopen. Amerika, Engeland, China en Nederland sloten op 15 augustus de wapenstilstand met Japan. De krijgsgevangenen moeten in het kamp blijven. Einde mededeling.'

'Het bleef even stil. De uitbarsting van vreugde, de explosie van opgekropte gevoelens waar we drie-en-een-halfjaar naar hadden uitgezien bleef achterwege. Een Amerikaanse bevrijder haalde nonchalant een pakje Camel uit zijn zak en uit een andere zak een aansteker die zonder meer aanfloepte. Dát, kwam bij mij op, is inderdaad het einde van de oorlog. Spullen die werken, zonder dat je er aan hoeft te prutsen.'

JanKo

'Juni 1946 - de bordjes waren verhangen. De Japanners moesten nu hun eigen groenten verbouwen. Rechts enkele Japanse marine-kolonels, tweede van links, met tressen, de kolonel Kosungi van de Japanse generale staf. In het midden mijn landbouwadviseur Van Overbeek.' Met zonnebril Dam Backer.

'BUIGEND RIET', door J.D. Backer, is medio augustus jl. verschenen bij uitgeverij Veen, Amsterdam.
Prijs f 34,90.
Verkrijgbaar via alle boekwinkels.

Uit de oude schoenendoos

Dinsdag 3 december 1968. De grote dienstauto van de minister van Verkeer en Waterstaat, drs. J.A. Bakker, vertoont speling op de voorste wiellagers en de handrem staat niet goed afgesteld. De minister kon het nauwelijks geloven. Hij had nog wel zo ferm verklaard dat het met de toestand van een auto en de kans op brokken net zo is gesteld als met de gevaren van het roken: 'Je kunt blijven twisten over de uitkomsten van het wetenschappelijk onderzoek, maar je doet er goed aan intussen de nodige maatregelen te nemen'.
De ANWB had de nodige maatregelen genomen. In een houten gebouwtje aan de Zwolsestraat in Den Haag werd begonnen met de proefkeuringen als voorbereiding op de komende wettelijk verplichte periodieke voertuigkeuringen. Voor 'n tientje kon men de conditie-keuring laten uitvoeren, waarbij de ANWB-technomedewerkers de keuringspunten op de 'i' zetten. Ik had wel plezier om die wiellagerspeling en falende handrem, het is op de foto te zien. Dhr. Bakker was een sportieve minister bij het afscheid.

A.H. Teeling

'Bedankt en tot ziens, de minister en onze technochef A.H. Teeling'.

BEDRIEGERTJES VAN ROOZENDAAL

Kraak en smaak

Wij, uitgeluiden van voorheen de wielrijdersbond, hebben een luizenleven. Geen misverstand daarover. Niks te klagen, veel te brokkelen, doen waar je zin in hebt. Sinds ik met mijn Charlotte in de Service Flat gekoesterd word, is het helemaal botertje tot de boom. Een huis van melk en honing. Iedere donderdag ligt de nieuwe menulijst in de brievenbus en we bestellen maar. Alsof we iets te vieren hebben. Alle dagen door de week Hollandse pot. Vrijdags – alsof we tofelemone van de oude stempel zijn – vis. Zaterdags iets exotisch van tjap-tjoy tot spaghetti bolognese. Zondags, alsof er iemand jarig is, altijd een extraatje, een taartje of een punt. Kortom: een luilekkerland. Elke dag staat al het lekkers in doorgeefkoelkast en het enige dat we eraan doen, is het warmen in de magnetron. Gemak dient de oudere mens. En niks instant of een iglo-kant-en-klaar met visstick en parijse aardappeltjes dat smaakblinde tweeverdieners 's avonds in de pan mieteren. Nederland, heb ik ergens gelezen, is rijp voor eetbare stopverf met rode ecoline en een vermoeden van champignon, wat dan vrolijk doorgaat voor *American Pizza* of ander artificial eetbaars dat als nieuw of vernieuwd door het STERblok dartelt. Maar wij in ons verwenhuis kunnen die beker aan ons voorbij laten gaan.
Bevoorrecht dus. En toch. Ik durf het haast niet te zeggen. Zelfs met beschaamde gedachten aan Ruanda en Bosnië, protesteren m'n smaakpapillen. Ik strooi met zout en peper en potjes van de kruidenvrouwtjes, maar nee. De andijvie van vandaag smaakt krek als de snijboontjes van gisteren; de courgetteblokjes van de vorige keer hadden ook de witlof van zondag kunnen zijn. De egaliteit laat zich zelfs met een goede *Beaujolais Villages* niet verrassen. Is het onbegrijpelijk dat ik bij tijd en wijle ongegeneerd culinaire fantasieën krijg? Meeproef met Alex in *Portnov's Complaint* van zijn moeders 'gelatinepudding waar schijven perzik in hingen' en de 'cake die naar banaan smaakt'. Anderdaags verzaligd wegdromen met Maurits Wertheim in één van zijn romans uit voorbije dagen bij 'een cavalcade van zeetongen à la meunière, gebraden kippen, de lever van doodgemartelde ganzen, kreeften en zalm.' Want, dat mag u ook weten, menig braaf tevreden craquelé vrouwtje in het huis merkt op dat het 'vlees wel erg duur moet zijn'. Bij runderen varkenslapjes van poppenhuis afmetingen. Nog verbazingwekkend dat de gelovigen niet luidkeels een 'Geef heden ons dagelijks vlees' aanheffen. Maar misschien doen ze als Bartje met z'n bruine bonen en bidden ze niet voor de geëgaliseerde smaak. Inmiddels geef ik de keuken het voordeel van de twijfel. Er is verbouwd en vernieuwd. Wie weet heb ik de langste tijd naar verse Opperdoesjes verlangd en hoeven m'n smaakpapillen niet in therapie.

Wet-Van Otterloo noodzaakt tot verbeteringen van Ziekenfondswet

Ruim 180.000 ouderen met een laag inkomen kunnen nu beschikken over een goede en betaalbare ziektekostenverzekering; dankzij de Wet-Van Otterloo. Dit verheugt de ouderenorganisaties.
De wet blijkt echter ook te leiden tot onbedoelde, negatieve, gevolgen van aanzienlijke omvang. Daarvoor moeten oplossingen worden gevonden. Voor verbeteringen van de Ziekenfondswet zouden de nodige financiële middelen aanwezig moeten zijn.

CSO-voorstellen
Tot deze conclusie – samengevat – komen de organisaties ANBO, CSPO, OVGO, PCOB en Unie KBO, samenwerkend in het CSO. Zij hebben hun ervaringen met de wijziging van de Ziekenfondswet – op grond van de Wet-Van Otterloo – kenbaar gemaakt aan de Ziekenfondsraad. Dit is gebeurd in een brief, dd. 1 mei jl. Daarin schetsen de ouderenorganisaties hun standpunt over de Wet-Van Otterloo en de toegang van de ouderen tot de ziekenfondsverzekering in het algemeen.

Voorts worden oplossingen voor de belangrijkste problemen voorgesteld.

Te lage pensioengrens
Uit het advies van de Ziekenfondsraad (22 september 1994) blijkt dat rekening moet worden gehouden met een uitstroom uit de ziekenfondsverzekering van 62.000 (!) personen.
De ouderenorganisaties concluderen dat de pensioengrens te laag is, blijkens het grote aantal ontvangen klachten.

Franchise
Voor veel pensioenverzekerden geldt bijvoorbeeld het AOW-pensioen voor ongehuwden als uitgangspunt voor de franchise. Voor deze pensioenverzekerden zal de pensioengrens ongeveer f 7.000,– boven de huidige grens moeten liggen, voordat zij, bij pensionering met een volledige opbouw en een eindloon vlak onder de loongrens, de ziekenfondsverzekering kunnen voortzetten.

Overhevelingstoeslag
Bij de Oort-maatregelen (1990) is wettelijk bepaald dat de overhevelingstoeslag in de AOW buiten beschouwing moet blijven bij pensioenregelingen. Deze vóór-Oortse AOW is op jaarbasis ruim f 1.400,– lager dan de feitelijke AOW. Om tot een goede afstemming te komen dient ook bij de bepaling van de pensioengrens van deze lagere AOW te worden uitgegaan.

Inkomensbegrippen komen niet overeen
Ploegen- en onregelmatigheidstoeslagen worden niet gerekend tot inkomen in de zin van de ziekenfondswet, maar worden wel meegeteld voor het vaststellen van de pensioengrondslag. Daardoor kan het bruto-pensioen (inclusief AOW) uitkomen op een hoger percentage dan 70% van het laatstgenoten inkomen. Ouderen die vóór hun pensionering een inkomen hadden vlak onder de loongrens, kunnen door dit pensioen nu juist boven de AOW-ziekenfondsgrens uitkomen.

Alleenstaanden
Voor alleenstaanden dient de aansluiting van de pensioengrens op de loongrens te worden verbeterd. Zij vallen nu met een aanvullend pensioen van f 12.795,– of hoger uit het ziekenfonds.

Partner-vereiste
Het vereiste dat slechts van ziekenfondsverzekering sprake kan zijn indien van een echtpaar beide partners een inkomen beneden de pensioengrens genieten, wordt als zeer onrechtvaardig ervaren. Dit blijkt uit de vele reacties die bij de ouderenorganisaties zijn binnengekomen. Ook is het de vraag of het principe van het partner-vereiste in overeenstemming is met de Europese regelgeving, met name de Derde Richtlijn, en het BUPO-verdrag, waarin het gelijkheidsbeginsel en het verbod tot discriminatie zijn vastgelegd. De ouderenorganisaties constateren verder dat in de huidige partnertoets sprake is van een vermenging van onderling strijdige beginselen. Enerzijds wordt door het partner-vereiste en door afstemming van de pensioengrens op het AOW-pensioen van de partner uitgegaan van gezinsdraagkracht; anderzijds wordt het aanvullend pensioen volledig aan het individu toegerekend. Aanvullend pensioen wordt daarmee, ten onrechte, niet gezien als inkomen dat is bedoeld voor beide partners. Nu maatschappelijk en juridisch is aanvaard dat aanvullend pensioen toebehoort aan beide partners tezamen, zou

(vervolg op pagina 11)

Wegwijs in gezondheidsland

De Nederlandse gezondheidszorg is goed geregeld, maar het kan gebeuren dat je soms door het bos de bomen even niet ziet. De weg naar de huisarts of apotheek, het ziekenfonds of de ziektekostenverzekering is wel te vinden. Er zijn echter nog zo veel meer instanties, verenigingen en stichtigen, die mogelijk uitkomst kunnen bieden.
De Unie van Katholieke Bonden van Ouderen (Unie KBO) heeft een landelijke gezondheidstelefoon ingesteld om iedereen van 50 jaar en ouder de weg te wijzen. Coördinatrice Floor Hamer: 'De verwijsfunctie staat centraal. Wij willen mensen helpen het juiste adres te vinden. Op die manier kunnen ook ouderen optimaal gebruik maken van hun rechten.'

De drijvende kracht van de Gezondheidstelefoon is een team vrijwilligers van 50 jaar en ouder. U kunt iedere werkdag tussen 9.30 uur en 12.30 uur via telefoonnummer 06-8212183 bij hen met uw vragen terecht.
Dit nummer is niet commercieel: u betaalt slechts twee dubbeltjes per minuut.

deze gedachte ook in de Ziekenfondswet dienen door te klinken door het aanvullend pensioen deels aan de partners toe te kennen.

Marginale druk te hoog
De ouderenorganisaties maken zich zorgen over de ontwikkeling van de marginale druk. Vooral de plannen met de premie voor de standaardpolis en de ontwikkeling van de ziekenfondspremie in het bruto-netto-traject van het AOW-pensioen kunnen een forse toename van de toch al zeer hoge marginale druk tot gevolg hebben.

Aanvullende verzekering
Het is onaanvaardbaar als ouderen die aanvullend verzekerd waren thans – bij gedwongen wijziging van de verzekeringsvorm – geen aanvullende verzekering kunnen sluiten. Het invoeren van acceptatieplicht voor die ouderen die ook voor overgang naar de nieuwe verzekering aanvullend verzekerd waren, is een mogelijkheid om dit probleem op te lossen.
De ouderenorganisaties hebben de Ziekenfondsraad verzocht aandacht te schenken aan deze problematiek en zo mogelijk voorstellen te doen aan de minister.

Wijzigingen nodig!
De ouderenorganisaties hopen dat nu zo spoedig mogelijk de nodige wijzigingen in de wet zullen worden aangebracht. Het gaat met name om verhoging van de pensioengrens en wijziging van het partner-vereiste. Bij deze wijzigingsvoorstellen is de onderlinge samenhang en de samenhang met de positie van alleenstaanden van belang.
Voorts vragen de ouderenorganisaties aandacht voor de toegang tot de aanvullende verzekering en de zeer hoge marginale druk rond de pensioengrens.

Op grond van de financiële onderbouwing van de Wet-Van Otterloo zouden voor verbeteringen van de ziekenfondswet de middelen aanwezig moeten zijn. Immers: het saldo van de instroom ligt ruim 40.000 personen lager dan werd geraamd.

Ko

SVB gaat SOFI-nummer gebruiken

U bent bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB) niet alleen onder uw naam bekend, maar ook onder een registratienummer, bijvoorbeeld AB 1234567-0. Met dat registratienummer kan de SVB u sneller van dienst zijn. Het registratienummer vindt u elke maand op het dagafschrift van de (post)bank. Sinds augustus 1995 vermeldt de SVB het SOFI-nummer (sociaal fiscaal nummer) op het dagafschrift in plaats van het registratienummer. Als uw AOW- of AWW-pensioen via een pensioenfonds of een Gemeentelijke Sociale Dienst (GSD) wordt uitbetaald, ontvangt u uiteraard een dagafschrift met de betaling van het pensioenfonds of GSD, waarin ook het AOW- of AWW-pensioen is opgenomen. Soms vermeldt het pensioenfonds of de GSD ook het SVB-registratienummer. Iedereen met een AOW- en AWW-pensioen heeft al een SOFI-nummer en de SVB heeft dat nummer al in haar administratie opgenomen. U hoeft de SVB uw SOFI-nummer dus niet toe te sturen.

In uw correspondentie met de SVB kunt u voortaan uw SOFI-nummer vermelden in plaats van uw oude SVB-registratienummer. Dat kan ook als u uw pensioen van een pensioenfonds of sociale dienst ontvangt. Geleidelijk aan zal de SVB op alle correspondentie het SOFI-nummer gaan gebruiken. Het voordeel hiervan is dat u maar met één nummer te maken hebt.

Aanpassing pensioenen

De Directie Ouderenbeleid van het ministerie van VWS heeft de subsidie-aanvraag van het OVGO gehonoreerd voor het project:
'Aanpassing van pensioenen bij kostenstijgingen c.q. welvaartsverbeteringen, door pensioenfondsen'

Bejaarden hulp

Ik heb een moeder, een hoogbejaarde
maar nog met een jeugdig hart
zij zat laatst weer eens te zuchten
en haar hoofd was wat verward

Waarom was zij zo diep in zorgen
en was ze ten einde raad
't valt niet mee als je zo oud bent
en er dan alleen voor staat

Ooit gehoord van gezinsverzorging
nee toch nimmer van gehoord
zeker weer zo'n nieuwigheidje
zei mijn moeder wat verstoord

Het zal wel weer zo'n hippie wezen
met zo'n minirokje aan
of een spijkerbroek met laarzen
ik ben benieuwd hoe dat zal gaan

Maar nee hoor ze verpleegt
mijn oudje
alsof het haar eigen moeder is
en als ze 's avonds is vertrokken
voelt ze 't als een groot gemis

Nee het is niet overdreven
ik zeg het heus niet per abuis
maar moeder's gezinsverzorgster
is het zonnetje in huis

En ik ga geen namen noemen
want dat vind ik indiscreet
maar ik weet dat ik die verzorgster
heel mijn leven niet vergeet

(dichter onbekend)

SENIOREN praatpaal

055 - 41 43 82
01713 - 1 59 04
010 - 426 59 20

de VG-ANWB luistert

Heeft u weleens stil gestaan bij dat steeds terugkerende praatpaaltje in de Buitenband? Ooit een moment gehad waarop u dacht: ik ga eens bellen; ik moet mijn verhaal kwijt?

Cryptogram: raadpensionaris

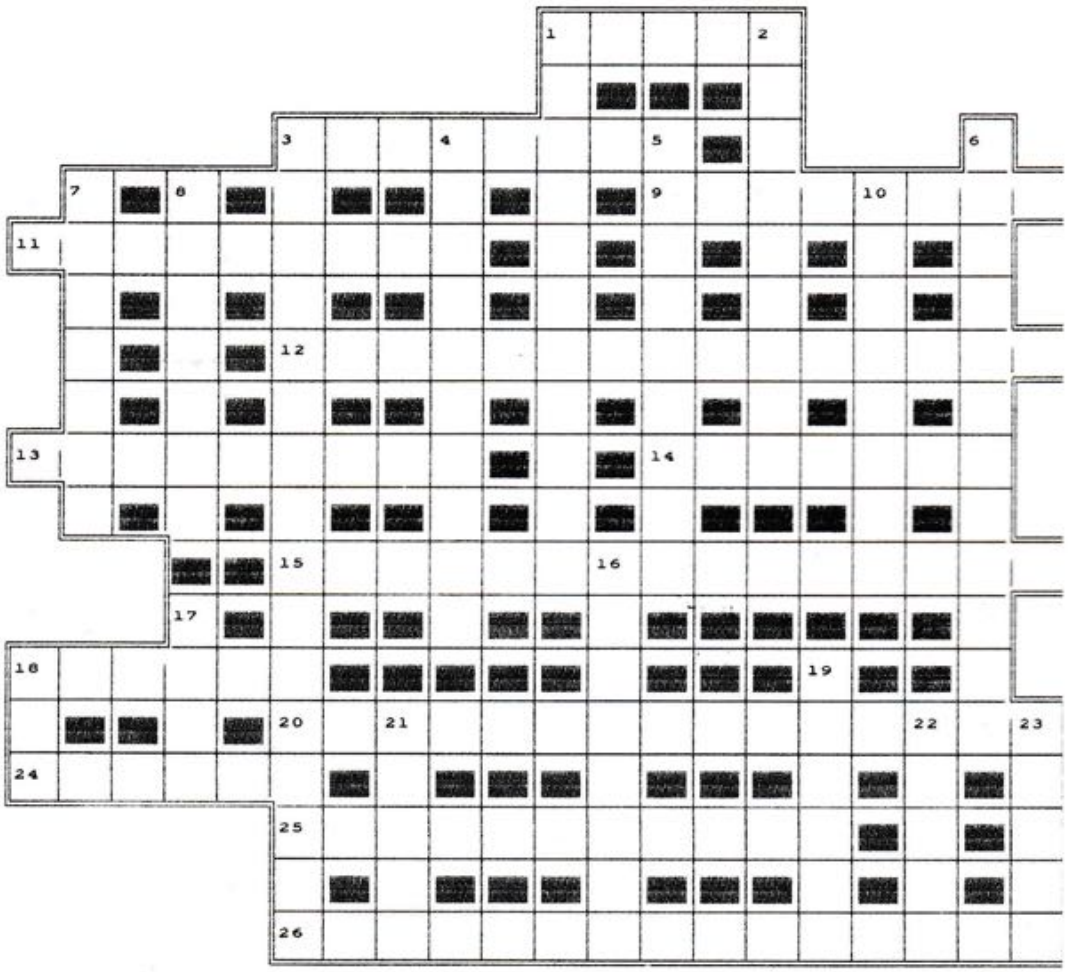

Horizontaal

1. De stap van een dame. (5)
3. Die jongen geeft toe dat hij negatief is. (8)
9. Dit schilderij werd door mij geconsumeerd. (8)
11. Zulk een bekeuring krijgt men op verzoek (9)
12. Kippenpopulatie. (15)
13. Knolachtige zuidvrucht. (9)
14. Bloem voor typistes. (7)
15. Het opzetten van een vriendenkring. (15)
18. Muzikaal vest. (6)
20. Zij zetten een huis overhoop. (15)
24. Uit de verbrandingsresten van een schip ontstaat een nieuw. (6)
25. Kindertjes van een Mongoolse stam. (11)
26. Een 65+er die adviezen geeft. (15)

Verticaal

1. Deze plant is alleen mooi in juli en augustus. (11)
2. Roman over monsters. (9)
3. Zij verzorgt de public relations voor advocaten. (16)
4. Matroos uit België. (10)
5. Op het allerlaatste moment nog een klein slokje? (9)
6. A. (12)
7. Zwitsers amfibie. (7)
8. Dat is het lichaam van naturisten. (7)
10. De tint van een scheepsvloer. (8)
16. Oosterlingen die op de loop gaan. (8)
17. Geen kogelbestendig gebouw.(4)
18. Deze jongen is gek op wintersport. (3)
19. Deze vogels kunnen absoluut niet tegen hoge temperaturen. (6)
21. Opera die het lot beschrijft van een moeder in de gevangenis. (5)
22. Eenjarige toets. (5)
23. Slimme voetballer. (5)

Oplossingen vóór 1 november a.s. naar mevrouw G.N. Borsje, Norenburg 237, 2591 AM Den Haag. De winnaar ontvangt een cadeaubon.

Oplossing kruiswoordpuzzel, juni 1995

Horizontaal:

1. benzine. 7. familie. 13. ar. 14. eenvoudig. 16. ad. 17. els. 19. na. 20. aalreiger. 24. am. 25. vangnet. 26. erratum. 27. al. 28. Ede. 29. AEG. 30. be. 31. krul. 33. do. 35. om. 36. eter. 38. Ee. 39. ar. 40. lido. 42. BM. 43. el. 45. olga. 47. ag. 48. tmo. 50. arm. 52. ik. 53. centiem. 55. amusant. 56. ur. 57. oliestank. 59. Ee. 60. dol. 61. ei. 63. briefadel. 67. me. 68. strijden. 69. saneren.

Verticaal

1. baanvak. 2. er. 3. ze. 4. iemand. 5. NN. 6. Evert. 7. fusie. 8. ad. 9. misere. 10. ig. 11. ia. 12. edammer. 15. ole. 19. aalreiger. 20. agel. 21. leed. 22. gram. 23. rage. 24. aubergine. 32. ued. 34. oom. 35. ode. 37. tal.40. lacunes. 41. Otto. 42. boei. 44. lama. 45. Omsk. 46. acteren. 49. milord. 51. runnen. 54. Meden. 55. atlas. 58. sof. 62. it. 63. bij. 64. ie. 65. da. 66. le. 67. me.

Er waren 5 goede oplossingen. Vier van ANWB-ers, en de 5e van Yvonne Driendijk van het OVGO in Eindhoven. Korstjens met z'n OVGO-hobby 'glom' te veel... Hij deed niet mee met de loting. De winnaar werd Jan Gout in Lelystad. Proficiat, de cadeaubon komt er aan.

Tweesprong

Ik huilde
om wat vroeger was
van binnen was
toen er een tijd
van zingen was
om het warme woord
om elkaar

Ik huilde
om wat verleden is
om wat gedroomd
gebeden is
omstreden en
vermeden is
met woord en met
gebaar

Toen dacht ik
droog je tranen
kind
en doe de deur
naar gisteren dicht
dit wordt een gouden dag
wellicht
een toekomst
zonneklaar

Uit: Het woord dat ik bedoel.
Chantal